

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 9 juni 2021
Portefeuille(s): Internationale Betrekkingen
Portefeuillehouder(s): Femke Halsema
Behandeld door: Bestuurs- en managementadvisering,
DirectiesecretariaatBMA@amsterdam.nl
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Yilmaz inzake het
samenwerkingsverband met Tel Aviv in het licht van het HRW-rapport
Nummer: 193

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 06-05-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Yilmaz inzake het samenwerkingsverband met Tel Aviv in het licht van het HRW-rapport. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door indiener

Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch (HRW) is er knip en klaar over: Israël voert een beleid van apartheid. De twee niveaus van burgerschap en de splitsing van nationaliteit en burgerschap hebben in Israël als gevolg dat Palestijnse burgers wettelijk een lagere status hebben dan Joodse burgers. Er is dus sprake institutioneel racisme. HRW sluit zich daarbij aan bij andere autoriteiten die hebben geconcludeerd dat Israël een Apartheidsregime kent. Zo heeft B'tselem – een Israëlische ngo – zich hier eerder over uitgesproken¹, Israëlische wetenschappers², en ook de Verenigde Naties (VN)³. Zowel binnen Israël als erbuiten is er steeds meer consensus over de vaststelling van apartheid in Israël.

Het HRW-rapport heeft gevolgen voor het samenwerkingsverband met Tel Aviv. Het college houdt immers vol dat een samenwerking met Tel Aviv mogelijk is, zolang er geen connectie is met de bezetting of het nederzettingenbeleid. Die positie is niet meer houdbaar: HRW bewijst overtuigend dat de onderdrukking van de Palestijnen zich niet beperkt tot de Palestijnse gebieden, maar dat Apartheid in héél Israël de realiteit is. De fractie van DENK heeft dit eerder aangekaart en wordt nu nogmaals bevestigd door HRW. De fractie van DENK roept het college op om de samenwerking met Tel Aviv onmiddellijk te verbreken.

¹ https://www.btselem.org/publications/fulltext/202101_this_is_apartheid

² <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/400-jewish-studies-scholars-denounce-israeli-annexation-as-apartheid-631296>

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/15/vn-organisatie-beschuldigt-israel-van-apartheidsregime-a1550454>

Gezien het vorenstaande heeft het lid Yilmaz, namens de fractie van DENK, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

- 1. Is het college bereid om kennis te nemen van het onlangs verschenen HRW-rapport over apartheid in Israël? Welke consequenties verbindt het college aan de bevindingen uit dit rapport in relatie tot haar samenwerkingsverband met Tel Aviv?**

Antwoord:

Ja het college heeft kennis kunnen nemen van het Human Rights Watch rapport *A Threshold Crossed: Israeli Authorities and the Crimes of Apartheid and Persecution*.

Het college verbindt geen consequenties aan het rapport in relatie tot haar samenwerking met Tel Aviv. Het college ondersteunt zoals bekend, geen samenwerkingsactiviteiten die ten gunste komen aan de bezetting of de nederzettingen.

Amsterdam en Tel Aviv zijn mede op verzoek van de raad in 2015 met elkaar in gesprek gegaan over samenwerking op specifieke onderwerpen, zonder dat daar een formeel samenwerkingsverband aan ten grondslag ligt. In antwoord op eerdere raadvragen heeft het college aangegeven dat Amsterdam geen samenwerking heeft met de staat Israël. Mede op verzoek van de raad draagt het college bij aan het ondersteunen van activiteiten die ten gunste komen van mensenrechten.

- 2. Deelt het college het standpunt van HRW dat apartheid niet alleen in de Palestijnse gebieden een realiteit is, maar in heel Israël?**

Antwoord:

Het college keurt het huidige geweld in Israël en de Palestijnse gebieden af en betreurt de slachtoffers die daarbij vallen. Daarnaast maakt het college zich ernstig zorgen over de manier waarop de staat Israël omgaat met de burgerrechten van de niet-Joodse en met name de Palestijnse bevolking.

Het college opereert in het internationaal beleid binnen de grenzen van het nationale en internationale recht. De term 'apartheid' kent een specifieke juridische betekenis in het internationaal recht. De vraag of deze kwalificatie van toepassing is op Israël dient beantwoord te worden door de daartoe bevoegde internationale juridische instanties. Overigens is dit ook het standpunt van de Nederlandse regering.

- 3. Deelt het college het standpunt dat elke samenwerking met Israëlische steden direct dan wel indirect bijdraagt aan het handhaven van Apartheid in Israël?**

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 2 ten aanzien van de kwalificatie apartheid.

Het college deelt daarnaast niet het standpunt dat elke samenwerking met partijen binnen een land bijdragen aan mensenrechtenschendingen die gedaan worden in dit land. In dit verband wil het college wijzen op het ondersteunen van organisaties zoals het Arab Jewish

Community Centre, Adalah en Acri als onderdeel van de bijeenkomst Sense of Belonging die in 2019 plaatsvond in Amsterdam. Dit was een nadrukkelijke wens van de raad. Het college hecht aan het ondersteunen van initiatieven gericht op het versterken van mensenrechten.

4. **Eerder riep Amsterdam zichzelf uit tot anti-apartheidsstad als protest tegen de onderdrukking van Zuid-Afrikanen van kleur ten tijde van de apartheid daar. De DENK-fractie roept het college op om het voortouw te nemen en Amsterdam nogmaals uit te roepen tot anti-apartheidsstad. Is het college daartoe bereid?**

Antwoord:

Vanzelfsprekend keurt het college elke vorm van apartheid af. Op 6 november 1962 riep de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in Resolutie 1761, getiteld *The policies of apartheid of the Government of the Republic of South Africa* op tot verbreking van diplomatieke banden met Zuid-Afrika. Al in 1986 heeft Amsterdam zich daarom als anti-apartheidsstad uitgeroepen.

5. **In 2010 besloot het stadsbestuur om de samenwerking met Paramaribo te bevrozen, omdat het tijdens de regeerperiode van Desi Bouterse niet mogelijk was "om met Paramaribo samen te werken zonder relaties aan te gaan met de regering van Suriname." Hoe kijkt het college nu naar de samenwerking met Tel Aviv nu blijkt dat het apartheidsbeleid overal in Israël een realiteit is, dus ook in Tel Aviv?**
6. **Deelt het college het standpunt dat er geen willekeur dient te bestaan in haar beleid en dat de gemeente net als in 2010 niet moet samenwerken met een stad waarin mensenrechten worden geschonden?**

Antwoord vragen 5 en 6:

Ten aanzien van de kwalificatie apartheid verwijst het college naar het antwoord op vraag 2. Aangezien in Suriname geen lokale overheden bestaan had Amsterdam van 2002-2010 een relatie met de nationale overheid van Suriname. De reden om de samenwerking met Suriname met het aantreden van de regering Bouterse niet te verlengen was gelegen in het volgende: de nieuwe Surinaamse president was een in Nederland veroordeeld voor drugshandel en stond de waarheidsvinding naar de decembermoorden van 1982 in de weg. Humanitaire gronden waren een reden om bepaalde projecten op het gebied van gezondheidszorg en water juist wel doorgang te laten vinden. Het college is van mening dat samenwerkingsactiviteiten tussen steden een manier zijn om de dialoog gaande te houden en maatschappelijke organisaties die een belangrijke bijdrage leveren aan bijvoorbeeld het naleven van mensenrechten te ondersteunen.

7. **Kan het college een overzicht geven van alle activiteiten in het kader van de samenwerking met Tel Aviv (en indien van toepassing ook met andere autoriteiten in het land)? Kan zij daarbij ook specificeren wat de exacte rol van de gemeente Amsterdam is geweest, hoeveel geld is besteed én met welke organisaties is samengewerkt?**

Antwoord:

Sinds het overzicht dat de raad in 2019 toeging ⁴ hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- In 2019 vond mede op verzoek van de raad het seminar Sense of Belonging plaats waarvoor onder meer uitgenodigd waren mensenrechtenorganisaties uit Tel Aviv.
 - Vanuit EZ (amsterdam inbusiness, Startup Amsterdam en Trade & Innovate) lopen er op dit moment geen samenwerkingen met organisaties of bedrijven uit Tel Aviv.
 - amsterdam inbusiness voert geen actieve acquisitie op bedrijven uit Israël, in de afgelopen twee jaar (2020 en 2021) hebben zich 16 bedrijven uit Israël, waarvan 9 uit Tel Aviv bij aib gemeld met belangstelling voor eventuele vestiging in de MRA. Elke nieuwe aanvraag wordt getoetst aan de hand van een aantal projectcriteria. Zo worden bijvoorbeeld aanvragen van wapenfabrikanten en defensie-bedrijven niet in behandeling genomen. Conform de wens van de raad, geldt voor de gemeente Amsterdam dat bedrijven die activiteiten ontplooiën in de nederzettingen, niet worden geholpen (controle wordt uitgevoerd op basis van een door de VN opgesteld lijst van bedrijven met banden met illegale Israëlische nederzettingen in Palestijns gebied).
 - Vanuit het oogpunt van relatiebeheer, onderhoudt amsterdam inbusiness contact met het zittende bedrijfsleven. Tijdens relatiebeheergesprekken (zgn Investor Relations of IR gesprekken) worden zaken zoals ontwikkelingen binnen het bedrijf (denk aan wijziging in het aantal werknemers, uitbreidingsplannen) en ervaringen met het vestigingsklimaat besproken. In de afgelopen twee jaar is met acht reeds in de MRA gevestigde bedrijven afkomstig uit Israël een relatiebeheergesprek gevoerd. Twee van deze bedrijven zijn afkomstig uit Tel Aviv en drie uit en voorstad van Tel Aviv.

8. **Indien het college niet bereid is om de samenwerking met Tel Aviv te beëindigen, is zij dan wél bereid om in het kader van het samenwerkingsverband het standpunt in te nemen dat er sprake is van Apartheid in Israël? En is zij bereid om dit standpunt ook te verkondigen en haar zorgen te uiten over de onderdrukking van Palestijnen?**

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 2

9. **Indien het college niet bereid is om de samenwerking met Tel Aviv te beëindigen, kan het college uitleggen wat:**
- a. **de opbrengst van de samenwerking is tot dusver;**
 - b. **hoe zij de samenwerking evalueert;**

Antwoord vraag 9 a en b:

Voor een overzicht van de samenwerkingsactiviteiten verwijst het college naar eerdere beantwoordingen.

⁴ 217A-19

Uitgangspunt van internationale samenwerking is dat het bijdraagt aan de opgaven van de stad en de uitgangspunten van het internationale beleid om een verantwoordelijke en een menselijke metropool te zijn. De afweging wordt voortdurend gemaakt.

c. wat de doelstellingen zijn tot het einde van de huidige bestuursperiode (2023)?

Antwoord vraag 9c:

Het college hanteert geen specifieke doelstellingen voor specifieke landen of steden. De prioriteiten voor internationale samenwerking worden bepaald door inhoudelijke beleidsdoelstellingen van de gemeente Amsterdam. Daarnaast wil het college mensenrechten in het buitenland versterken waar mogelijk.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester